

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูป	ณ
อักษรย่อและสัญลักษณ์	ต
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
บทที่ 2 หลักการและทฤษฎี	5
2.1 สารอินทรีย์ธรรมชาติ	5
2.2 ลักษณะของสารอินทรีย์ธรรมชาติ	6
2.2.1 คัดจำตัวแทนของสารอินทรีย์ธรรมชาติ	6
2.2.2 กระบวนการแยกชนิดของสารอินทรีย์ในน้ำ	9
2.3 ผลกระทบของสารอินทรีย์ธรรมชาติในน้ำ	10
2.3.1 ผลผลิตพลอยได้ที่เกิดจากการใช้สารฆ่าเชื้อ	10
2.3.2 ผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ	17
2.3.3 ผลกระทบต่อการบำบัดและการจัดจำหน่าย	17
2.3.4 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม	17

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4 การกำจัดสารอินทรีย์ธรรมชาติออกจากน้ำ	17
2.4.1 กระบวนการโคแอกกูเลชัน	18
2.4.2 กระบวนการเติมโอโซนและกระบวนการออกซิเดชันขั้นสูง	18
2.4.3 กระบวนการดูดซับ	18
2.4.4 กระบวนการเมมเบรน	19
2.4.5 กระบวนการโฟโตคะตะไลติก	19
2.5 กระบวนการดูดซับ	19
2.5.1 กลไกการดูดซับ	20
2.5.2 ขั้นตอนการดูดซับ	21
2.5.3 ไอโซเทอมของการดูดซับ	22
2.5.4 ถ่านกัมมันต์ (Activated Carbon)	24
2.5.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการดูดซับของถ่านกัมมันต์	26
2.6 กระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	27
2.6.1 หลักการของเมมเบรน	27
2.6.2 ค่าที่แสดงสมรรถนะในกระบวนการเมมเบรน	29
2.6.3 กระบวนการเมมเบรนระดับไมโครฟิลเตรชัน	31
2.6.4 เซรามิกเมมเบรน	31
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	37
3.1 แหล่งน้ำดิบที่ใช้ในงานวิจัย	37
3.2 ขั้นตอนการดำเนินการ	39
3.2.1 ขั้นตอนการสำรวจและวิเคราะห์คุณภาพของน้ำใต้ดินบริเวณใกล้เคียงพื้นที่เทกอง/ฝังกลบขยะ	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.2 ขั้นตอนการหาเวลาและปริมาณถ่านกัมมันต์ที่เหมาะสมสำหรับ กระบวนการดูดซับด้วยกัมมันต์	40
3.2.3 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพการบำบัดน้ำใต้ดินปนเปื้อนและโอกาส การก่อตัวของผลิตภัณฑ์พลอยได้ที่เกิดจากการใช้สารฆ่าเชื้อ	41
3.3 การแยกสารอินทรีย์ธรรมชาติละลายน้ำ	43
3.4 กระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์	45
3.5 กระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	47
3.6 กระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์และกระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	49
3.7 วิเคราะห์และเครื่องมือ	50
3.7.1 ขั้นตอนการวัดค่าความเข้มแสงฟลูออเรสเซน (FEEM)	52
3.7.2 ขั้นตอนการศึกษาความสามารถในการก่อตัวของผลิตภัณฑ์พลอยได้ที่เกิด จากการใช้คลอรีน	53
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจารณ์ผลการศึกษา	56
4.1 ลักษณะทางกายภาพและเคมีของน้ำดิบ	56
4.1.1 ลักษณะทางกายภาพและเคมีของน้ำใต้ดินจากบ่อน้ำตื้นบริเวณใกล้เคียง พื้นที่เทกอง/ฝังกลบขยะ	56
4.1.2 ลักษณะของสารอินทรีย์ละลายน้ำในน้ำใต้ดินที่ใช้บำบัด	59
4.2 ลักษณะของถ่านกัมมันต์ที่ใช้	68
4.2.1 การศึกษาเวลาและปริมาณถ่านกัมมันต์ที่เหมาะสม	68
4.2.2 ไอโซเทอมและจลนศาสตร์ของการดูดซับ	69
4.3 การศึกษาประสิทธิภาพการกำจัดสารอินทรีย์ละลายน้ำ	70
4.3.1 กระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์แบบผง	70
4.3.2 กระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	74
4.3.3 กระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์และการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4 การก่อตัวของผลิตภัณฑ์ที่ได้ที่เกิดจากการใช้คลอรีน	85
4.4.1 การศึกษาโอกาสการก่อตัวของในกลุ่มไตรฮาโลมีเทน	85
4.4.2 การศึกษาโอกาสการก่อตัวของในกลุ่มฮาโลอะซีโตนไทรล์	91
4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการก่อตัวของสารไตรฮาโลมีเทนกับดัชนีตัวแทน สารอินทรีย์ละลายน้ำต่างๆ	92
บทที่ 5 สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ	96
5.1 สรุปผลการทดลอง	96
5.2 ข้อเสนอแนะ	97
เอกสารอ้างอิง	98
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก ข้อมูลจากการทดลอง	107
ภาคผนวก ข Calibration curve	117
ภาคผนวก ค การคำนวณ	122
ประวัติผู้เขียน	123

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	เปอร์เซ็นต์การลดค่าคาร์บอนอินทรีย์ทั้งหมดโดยกระบวนการโคแอกกูเลชัน	7
ตารางที่ 2.2	ความเป็นไปได้ในการใช้กระบวนการโคแอกกูเลชันในการลดสารอินทรีย์	8
ตารางที่ 2.3	การแบ่งลักษณะกลุ่มทางเคมีของสารอินทรีย์หลังผ่านกระบวนการแยก	10
ตารางที่ 2.4	ชื่อ สูตรโมเลกุลและ โครงสร้างของสารประกอบไตรฮาโลมีเทน	12
ตารางที่ 2.5	ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดสารไตรฮาโลมีเทน	12
ตารางที่ 2.6	ความเป็นพิษของสารไตรฮาโลมีเทน	13
ตารางที่ 2.7	ชื่อ สูตรโมเลกุลและ โครงสร้างของสารฮาโลอะซิโตนไทรล์	14
ตารางที่ 2.8	ปริมาณ LD ₅₀ ของสารฮาโลอะซิโตนไทรล์	15
ตารางที่ 2.9	มาตรฐานค่าความเข้มข้นสูงสุดของ DBPs ในน้ำประปา	16
ตารางที่ 2.10	การใช้งานหลัก ข้อดีและข้อเสียของถ่านกัมมันต์ชนิดผงและชนิดเกล็ด	25
ตารางที่ 2.11	ข้อดีและข้อจำกัดของเซรามิกเมมเบรน	33
ตารางที่ 3.1	ลักษณะทางกายภาพของบ่อน้ำตื้นที่ใช้ในการวิจัย	38
ตารางที่ 3.2	วิธีวิเคราะห์พารามิเตอร์ต่างๆ	51
ตารางที่ 4.1	ลักษณะของน้ำใต้ดินจากบ่อน้ำตื้นบริเวณใกล้เคียงพื้นที่เทกอง/ฝังกลบขยะ	56
ตารางที่ 4.2	ดัชนีตัวแทนสารอินทรีย์ธรรมชาติของน้ำดิบ	59
ตารางที่ 4.3	สมคุณมวลของ DOC	60
ตารางที่ 4.4	สัดส่วนของการก่อตัวสารประกอบไตรฮาโลมีเทนที่ตรวจพบ	63
ตารางที่ 4.5	การก่อตัวของสารฮาโลอะซิโตนไทรล์ของน้ำดิบ	64
ตารางที่ 4.6	สัดส่วนของกลุ่มสารอินทรีย์ในน้ำชะขยะ	67
ตารางที่ 4.7	ปริมาณ DOC และ DON ก่อนและหลังกระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์แบบผง	71
ตารางที่ 4.8	ค่า UV-254 ก่อนและหลังกระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์แบบผง	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 โอกาสการก่อตัวของผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ที่เกิดจากการใช้คลอรีนก่อนและหลัง กระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์แบบผง	73
ตารางที่ 4.10 ปริมาณ DOC และ DON ก่อนและหลังกระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	74
ตารางที่ 4.11 ค่า UV-254 ก่อนและหลังกระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	75
ตารางที่ 4.12 โอกาสการก่อตัวของผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ที่เกิดจากการใช้คลอรีนก่อนและหลัง กระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	77
ตารางที่ 4.13 ปริมาณ DOC และ DON ก่อนและหลังกระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์และ การกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	78
ตารางที่ 4.14 ค่า UV-254 ก่อนและหลังกระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์และการกรองด้วย เซรามิกเมมเบรน	81
ตารางที่ 4.15 โอกาสการก่อตัวของผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ที่เกิดจากการใช้คลอรีนก่อนและหลัง กระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์และการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	84
ตาราง ก-1 พารามิเตอร์น้ำใต้ดินบ่อที่ 1	107
ตาราง ก-2 พารามิเตอร์น้ำใต้ดินบ่อที่ 2	108
ตาราง ก-3 พารามิเตอร์น้ำใต้ดินบ่อที่ 3	109
ตาราง ก-4 พารามิเตอร์น้ำใต้ดินบ่อที่ 2 ขั้นตอนที่ 2	110
ตาราง ก-5 ปริมาณคาร์บอนอินทรีย์ละลายน้ำที่เหลือตามระยะเวลาต่างๆ	111
ตาราง ก-6 พารามิเตอร์น้ำใต้ดินบ่อที่ 2 ขั้นตอนที่ 3	113
ตาราง ก-7 ตารางแสดงการกระจายมวลคาร์บอนอินทรีย์ละลายน้ำชนิดชอบน้ำและไม่ชอบน้ำ และเปอร์เซ็นต์การลดลงของคาร์บอนอินทรีย์ละลายน้ำ	114
ตาราง ก-8 ปริมาณความเข้มข้นของสารไตรฮาโลมีเทนในหน่วยไมโครกรัมต่อลิตร	115
ตาราง ก-9 ปริมาณความเข้มข้นของสารฮาโลอะซิโตรัลในหน่วยไมโครกรัมต่อลิตร	116

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 2.1	ช่วงค่าต่างๆ ของ TOC ในแหล่งน้ำธรรมชาติ	6
รูปที่ 2.2	ขั้นตอนการดูดซับ	22
รูปที่ 2.3	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง X/m และ C_e โดยอาศัยสมการการดูดซับของแลงเมียร์	23
รูปที่ 2.4	กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง $\log \frac{X}{m}$ กับ $\log C_e$ โดยอาศัยสมการการดูดซับของฟลอยด์ลีช	24
รูปที่ 2.5	หลักการของกระบวนการเมมเบรน	28
รูปที่ 2.6	แสดงลักษณะโครงสร้างของชั้นผิวเมมเบรน	32
รูปที่ 2.7	โครงสร้างของเซรามิกเมมเบรน	32
รูปที่ 3.1	ตำแหน่งของบ่อน้ำดื่มที่ใช้ในการศึกษา	38
รูปที่ 3.2	ลักษณะทางกายภาพบ่อน้ำทั้ง 3 บ่อ	39
รูปที่ 3.3	แผนผังแสดงกระบวนการบำบัดทั้งหมด	42
รูปที่ 3.4	ชุดอุปกรณ์ซอกท์เลต	43
รูปที่ 3.5	แผนผังกระบวนการแยกสารอินทรีย์ธรรมชาติละลายน้ำ	44
รูปที่ 3.6	ภาพที่ได้จากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนไมโครสโคปแบบส่องกราด (SEM)	46
รูปที่ 3.7	เซรามิกเมมเบรน	47
รูปที่ 3.8	แผนผังกระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	48
รูปที่ 3.9	กราฟความสัมพันธ์ระหว่างฟลักซ์น้ำสะอาดกับปริมาตรของน้ำสะอาด	49
รูปที่ 4.1	สัดส่วนของสารอินทรีย์ชนิดชอบน้ำและชนิดไม่ชอบน้ำ	61
รูปที่ 4.2	ปริมาณการก่อดัวของสารไตรฮาโลมีเทนในน้ำดิบ	62
รูปที่ 4.3	สัดส่วนของการก่อดัวสารประกอบไตรฮาโลมีเทนที่ตรวจพบ	63
รูปที่ 4.4	ผลการวิเคราะห์ความเข้มแสงฟลูออเรสเซนซ์ของน้ำดิบ	66
รูปที่ 4.5	ประสิทธิภาพการกำจัดสารคาร์บอนอินทรีย์ละลายน้ำ	68

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 4.6 ไอโซเทอมการดูดซับแบบฟรอยด์ลิช	69
รูปที่ 4.7 ปฏิริยาอันดับสองของการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์แบบผง	70
รูปที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความเข้มแสงฟลูออเรสเซนซ์ของน้ำที่ผ่านกระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์แบบผง	72
รูปที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความเข้มแสงฟลูออเรสเซนซ์ของน้ำที่ผ่านกระบวนการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	76
รูปที่ 4.10 ปริมาณคาร์บอนอินทรีย์ละลายน้ำก่อนและหลังผ่านกระบวนการบำบัด	79
รูปที่ 4.11 ปริมาณไนโตรเจนอินทรีย์ละลายน้ำก่อนและหลังผ่านกระบวนการบำบัด	80
รูปที่ 4.12 ค่าการดูดกลืนแสงอัลตราไวโอเลตที่ความยาวคลื่น 254 นาโนเมตรก่อนและหลังผ่านกระบวนการบำบัด	82
รูปที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความเข้มแสงฟลูออเรสเซนซ์ของน้ำที่ผ่านกระบวนการดูดซับด้วยถ่านกัมมันต์และการกรองด้วยเซรามิกเมมเบรน	83
รูปที่ 4.14 ปริมาณโอกาสการก่อตัวของคลอโรฟอร์มในน้ำประเภทต่างๆ	85
รูปที่ 4.15 ปริมาณโอกาสการก่อตัวของโบรโมไดคลอโรมีเทนในน้ำประเภทต่างๆ	87
รูปที่ 4.16 ปริมาณโอกาสการก่อตัวของไดโบรโมคลอโรมีเทนในน้ำประเภทต่างๆ	88
รูปที่ 4.17 ปริมาณโอกาสการก่อตัวของโบรโมฟอร์มในน้ำประเภทต่างๆ	90
รูปที่ 4.18 ปริมาณโอกาสการก่อตัวของสารไดคลอโรอะซิไดโนไตรล์ในน้ำประเภทต่างๆ	91
รูปที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการก่อตัวของสารไตรฮาโลมีเทนกับคาร์บอนอินทรีย์ละลายน้ำ	93
รูปที่ 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการก่อตัวของสารไตรฮาโลมีเทนกับค่าการดูดกลืนแสงยูวีที่ความยาวคลื่น 254 นาโนเมตร	94
รูปที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการก่อตัวของสารไตรฮาโลมีเทนกับค่า SUVA	94

อักษรย่อและสัญลักษณ์

COM Colloidal Organic Matter

DBPs Disinfection by- Products

DOC Dissolved Organic Carbon

DOM Dissolved Organic Matter

FEEM Fluorescence excitation-emission matrices

HANs Haloacetonitriles

HPI Hydrophilic

HPO Hydrophobic

NOM Natural Organic Matter

PAC Powdered Activated Carbon

SUVA Specific Ultraviolet Absorption

THMs Trihalomethanes

TOC Total Organic Carbon

UF   Ultrafiltration Membrane

UV-254   Ultraviolet absorbance at Wavelength 254 nm

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved